

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Vår dato: 20.01.2017
Vår ref.: 201605584-6
Arkiv: 008
Deres dato: 17.10.2016
Deres ref.: 2015/3139-7

Saksbehandler:
Ola Hermansen
22959205/ohe@nve.no

Høringssvar fra NVE - NOU 2016: 19 Samhandling for sikkerhet

NVE viser til høringsbrev fra Forsvarsdepartementet 17.10.2016.

NVE vil i høringssvaret først gi en oppsummering av våre hovedpunkter. Høringssvaret er deretter delt i to deler. Del 1 omhandler lovens formål, virkeområde og myndighetenes ansvar og oppgaver. Del 2 omhandler resten av loven.

Hovedpunkter

NVE mener ny sikkerhetslov må ivareta to hensyn:

1. Ivareta og sikre nasjonale sikkerhetsinteresser
2. Unngå dobbeltregulering.

NVE mener at utvalget har greid å tenke utenfor det tradisjonelle sikkerhetslovregimet og har presentert et dynamisk forslag. Vi mener faktadelen av NOU'en er bra, og representerer et viktig arbeid. På noen punkter synes det som utvalget har bygget lovforslaget på den eksisterende loven snarere enn utredningen. På noen områder er det ikke helt sammenheng mellom utredningen og lovforslaget. NVE mener utredningen med vedlegg i all hovedsak er god og gir en korrekt fremstilling av energiforsyningen.

Høy sikkerhet i kraftforsyningen og sikring av kontinuerlig leveranser av strøm er avgjørende viktig i alle velferdssammenheng. Energiforsyningen i Norge har lang erfaring med å tenke helhetlig sikkerhet. Det pågår omfattende opprustning og investering i kraftsystemet. Nettselskapene anslår at det skal investeres for 140 milliarder kroner de neste 10 årene. Samtidig vil det bli store endringer i regelverk og roller for nettselskap og andre aktører i kraftmarkedet. Det er avgjørende viktig for sikkerhet og kostnadseffektivitet at de ulike tiltakene myndighetene iverksetter sees i sammenheng. Alle myndighetskrav må nøye kostnadsvurderes og rangeres etter nyttevirkninger ikke minst i forhold til sikkerhets- og forsyningsmessig gevinst. Ny sikkerhetslov må videreføre denne tilnærmingen for å sikre at en får mest mulig sikkerhet igjen for de ressursene som brukes.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE mener nasjonale sikkerhetsinteresser best ivaretas gjennom et tett samspill mellom sektorregelverk og sikkerhetsloven. Energiforsyning er vesentlig for nasjonale sikkerhetsinteresser. NVE mener at sikkerhet i energiforsyningen best ivaretas gjennom sektorregelverket og at det ikke er nødvendig å underlegge virksomheter i energiforsyningen sikkerhetsloven for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser. NVE støtter likevel forslaget om at også virksomheter i energiforsyningen som vurderes å være kritiske for nasjonale sikkerhetsinteresser kan underlegges sikkerhetsloven, forutsatt at ansvar for vurdering og utpeking ligger hos sektormyndigheten.

Lovens formål bør spisses

- *Sikkerhetsloven skal motvirke tilsiktede uønskede hendelser*
NVE er enig i at sikkerhetsloven skal motvirke «tilsiktede uønskede hendelser», dvs. terror og sabotasje, og ikke ha en såkalt all hazard-tilnærming.
- *Formålet bør være å sikre nasjonale sikkerhetsinteresser*
NVE mener formuleringen «grunnleggende nasjonale funksjoner» ikke er klar nok. Begrepet «nasjonale sikkerhetsinteresser» har et innarbeidet og allment kjent meningsinnhold og angir tydelig hva loven bør regulere.
- *Kostnader for tiltak må være forholdsmessige*
NVE mener det bør presiseres i formålet at kostnadene ved sikkerhetstiltak må stå i forhold til det som oppnås og på den måten vise at tiltaket må være samfunnsmessig rasjonelt.

Presisering av virkeområdet

- *Virkeområdet må være presist*
Bestemmelsen om virkeområdet er den viktigste for å definere hvem sikkerhetsloven skal gjelde for. NVE ser det som viktig at virkeområdet angis presist og inneholder minst mulig bruk av skjønsmessige begreper. Dette er vesentlig for å sikre forutsigbarhet for de som blir underlagt plikter etter loven og avgrense mot annet regelverk.
- *Loven må uttrykkelig gjelde forvaltningsorganer*
NVE foreslår å beholde dagens bestemmelse om at loven gjelder for forvaltningsorganer. Statens egne virksomheter må være bærebjelken i ivaretagelsen av nasjonale sikkerhetsinteresser.
- *Virksomheter må utpekes*
NVE mener det må fremgå eksplisitt av virkeområdet at loven ikke gjelder for en virksomhet før virksomheten er utpekt. Vi foreslår derfor at det står i bestemmelsen at loven «kan gjøres gjeldende for» virksomheter. Det er sektormyndighetene som vurderer virksomhetens kritikalitet for nasjonale sikkerhetsinteresser og eventuelt utpeker. Energiforsyningen er allerede underlagt omfattende regulering av forebyggende sikkerhet, samtidig som det er krav til beredskap og redundans i systemet.
- *Å understøtte kritiske funksjoner bør ikke være nok til å bli utpekt*
NVE støtter ikke utvalgets forslag om at loven skal gjelde alle virksomheter som er «knyttet til» nærmere angitte funksjoner. De fleste samfunnsfunksjoner, også de som er av nasjonal sikkerhetsinteresse, er avhengige av energiforsyning. Disse skal være kjent for nettselskapene, men samfunnsfunksjonene har selv ansvar for å redusere egen sårbarhet gjennom egenberedskap og redundans.
- *Loven må kunne gjøres gjeldende for deler av en virksomhet*

NVE mener loven må åpne for at kun deler av en virksomhet underlegges sikkerhetsloven og også at virksomheter kan underlegges bare deler av loven.

Samspillet med sektorlovgivning

- *Unngå dobbeltregulering og overlapp med regelverk om samfunnsikkerhet*
NVE er opptatt av at sikkerhetsloven skal samvirke med annen lovgivning med skadeforebyggende formål. Det foreslåtte virkeområdet går etter NVEs syn for langt inn på samfunnsikkerhetsområdet. NVE mener lovforslaget kan føre til dobbeltregulering og overlapp med annet regelverk som er relevant for samfunnsikkerhet. NVE mener det bør jobbes parallelt med å styrke både arbeidet knyttet til samfunnsikkerhet og forebyggende sikkerhet generelt, og nasjonale sikkerhetsinteresser. Vi er opptatt av at det samlede sikkerhetsnivået ikke reduseres.

NVE mener utvalget ikke har vurdert godt nok hvilke praktiske og økonomiske konsekvenser det vil kunne få for en virksomhet å bli underlagt sikkerhetsloven.

Myndighetenes ansvar og oppgaver

- *Fornuftig med sektorovergripende perspektiv*
NVE er enig i at gjensidige avhengigheter mellom virksomheter, og mellom samfunnssektorer medfører et behov for at sikkerhetsmyndigheten ivaretar et helhetlig og sektorovergripende perspektiv.
- *Fagdepartementets ansvar for egen sektor*
NVE mener det er rett at hvert enkelt fagdepartement får ansvaret for å følge opp virksomheter innenfor egen sektor, både når det gjelder oversikt, utpeking og tilsyn med at sikkerhetsloven etterleves. Hovedformålet med tilsyn må være å undersøke utpekte virksomheters etterlevelse av loven. NVE mener dette først og fremst må gjøres av sektormyndighetene.
- *Sikkerhetsmyndighetens ansvar og oppgaver*
NVE mener det ikke kommer godt nok frem i lovteksten at sikkerhetsmyndighetens ansvar ikke skal gripe inn i de enkelte departementenes ansvar innen eget myndighetsområde og at beskrivelsen av sikkerhetsmyndighetens rolle i § 2-2 står i en viss motsetning til fagdepartementets ansvar etter §§ 2-1 og 7-1.

Sikkerhetsmyndighetens primære oppgave overfor sektormyndighetene bør være å gi informasjon, råd og veiledning.

NVE mener det vil bryte med ansvarslinjene i forvaltningen hvis sikkerhetsmyndigheten skal føre tilsyn med sektortilsynene.

NVE er skeptisk til at loven åpner for at sikkerhetsmyndigheten skal kunne overprøve fagdepartementets vurderinger. NVE mener ansvarsprinsippet må være førende for det primære ansvaret for forebyggende sikkerhet i de ulike samfunnssektorene.

NVE mener hovedregelen bør være at sektormyndigheten fører tilsyn med egen sektor, og at sikkerhetsmyndigheten fører tilsyn med de virksomheter som ikke ligger innenfor et departements myndighetsområde og med departementets oppfølging av loven. NVE mener det vil bryte med ansvarslinjene i forvaltningen hvis sikkerhetsmyndigheten skal føre tilsyn med sektortilsynene.

Twisteløsning

NVE støtter utvalgets fokus på samhandling mellom myndigheter for å oppnå god sikkerhet. Vi er imidlertid skeptiske til de mange skisserte mekanismene for å møte det vi oppfatter som en forventet uenighet mellom sikkerhetsmyndigheten og sektormyndighetene om oppfølging av loven. Etter vårt syn er disse både unødvendige og fremmede i norsk forvaltning.

Kommentarer til sikkerhetskravene

Når det gjelder de konkrete forslagene til virkemidler, jf. kapittel 4 – 10, har vi følgende innspill:

- Det er positivt med generelle krav til sikkerhet i kapittel 4.
- Det er positivt at loven foreslås å omfatte systemer og infrastrukturer for å reflektere samfunnsutviklingen. Informasjonssikkerhet, informasjonssystemssikkerhet, objekt- og infrastrukturens sikkerhet og personellsikkerhet er behandlet hver for seg. Samtidig griper begrepene inn i hverandre; særlig vil infrastruktur kunne forstås å inneholde både informasjon, informasjonssystemer, objekter og personell. NVE mener kapittel 5-8 bør gjennomgås med tanke på forenkling.
- NVE mener det bør være infrastrukturens spesifikke forskrifter som blant annet dekker informasjonssystemssikkerhet og infrastrukturens sikkerhet.
- NVE ønsker ikke godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystemer som ikke behandler gradert informasjon.
- NVE støtter utvalget i at innføring av begrepet skjermingsverdig infrastruktur i seg selv vil kunne bidra til å forbedre svakheter ved dagens objektsikkerhetsregelverk.
- Innføringen av *adgangsklarering* ser NVE som et positivt grep. Det vil være hensiktsmessig om både adgangs- og sikkerhetsklarering kan gjennomføres uten at en virksomhet underlegges loven ettersom det ikke finnes tilsvarende mekanismer i andre regelverk.

Forskrifter og ikrafttredelse

Loven forutsetter at det utarbeides forskrifter. Loven bør ikke tre i kraft før slike forskrifter er utarbeidet. NVE ønsker å delta i det kommende forskriftsarbeidet på relevante fagtema.

Del I – Når skal loven gjelde?

1. Lovens formål

1.1. Sikkerhetsloven skal motvirke tilsiktede uønskede hendelser

Utvalget har fått i oppgave å vurdere hva som bør lovreguleres for å sikre nasjonal sikkerhet. Formålet og virkeområdet med loven skulle være «å beskytte kritisk infrastruktur, kritiske samfunnsfunksjoner og sensitiv informasjon mot tilsiktede, uønskede hendelser». NVE mener at utvalget har greid å tenke utenfor det tradisjonelle sikkerhetslovregimet og har presentert et dynamisk forslag.

Sikkerhetsloven skal motvirke «tilsiktede uønskede hendelser», dvs. terror og sabotasje. Reguleringen i energisektoren har en såkalt all hazard-tilnærming, dvs. fokus på å forebygge strømbortfall og dambrudd uansett årsak. Naturhendelser er den klart største trusselen mot energiforsyningen. Vi er imidlertid enig i at for sikkerhetsloven vil en slik tilnærming favne for vidt og at tilsiktede, uønskede hendelser må være siktemålet.

1.2. Formålet bør være å sikre nasjonale sikkerhetsinteresser

Dagens sikkerhetslov bruker begrepet «vitale nasjonale sikkerhetsinteresser» som et samlebegrep som dekker samtlige felt innenfor rikets totale sikkerhetsbehov. Begrepet skal til enhver tid vurderes og defineres av overordnede politiske myndigheter.¹

Utvalget mener det er en utfordring med forståelsen og praktisering av begrepet og at en videreføring av dagens begrep risikerer å videreføre usikkerheten. Videre mener utvalget at virkeområdet blir for snevert og at loven ikke vil være i takt med moderniseringen.² NVE er ikke enig med utvalget i disse vurderingene.

NVE mener utvalgets forslag om at det er «grunnleggende nasjonale funksjoner» som skal beskyttes gjennom sikkerhetsloven blir vagt og lite treffende. Vi mener dagens begrepsbruk, og særlig begrepet «nasjonale sikkerhetsinteresser» har et innarbeidet og allment kjent meningsinnhold og angir tydelig hva denne loven regulerer.

NVE mener at man kan skjerpe innholdet i dagens begrepet ved å fjerne begrepet «vitale». På denne måten vil man utvide virkeområdet av eksisterende lov, men innenfor en kjent ramme. NVE mener et slikt grep også vil fremheve at sikkerhetsloven skal være verktøy for å sikre Norges suverenitet, territoriale integritet og demokratiske styreform, mens det er andre lover som skal sikre den sivile samfunnsikkerheten. For å unngå dobbeltregulering og tydeliggjøre formålet, mener NVE det er viktig at dette skillet tydeligere kommer frem i lovteksten.

NVE mener derfor at § 1-1 første ledd bør endres slik at *grunnleggende nasjonale funksjoner* erstattes med **nasjonale sikkerhetsinteresser**.

Utvalget har valgt å angi nærmere hva som menes med grunnleggende nasjonale funksjoner ved oppramsingen i § 1-2 første ledd bokstav a-e. NVE mener dette blir for detaljert og ikke tilstrekkelig treffende for hva loven skal regulere. NVE foreslår derfor å fjerne denne oppramsingen fra § 1-2.

¹ Side 100 i NOU

² Side 113 i NOU

1.3. Kostnader for tiltak må være forholdsmessige

Utvalget erkjenner at økte krav til sikkerhet også vil innebære økte kostnader. Utvalget mener likevel at de sikkerhetsmessige gevinstene i et samfunnsperspektiv overstiger de ulempene en utvidelse av lovens virkeområde vil kunne få for enkelte virksomheter.³

Det er flere steder i lovforslaget lagt inn et forholdsmessighetsprinsipp. Det står blant annet i § 4-1 annet ledd: «Kostnader ved sikkerhetstiltak etter loven skal stå i et rimelig forhold til det som oppnås ved tiltaket.» NVE er enig i at dette er et viktig prinsipp. NVE er videre enig i at sikkerhet er vanskelig å tallfeste gjennom samfunnsøkonomiske vurderinger. Det er ikke alle tiltak rettet mot potensielle trusler og farer det er mulig å sette en samfunnsøkonomisk verdi på. Energiloven benytter begrepet «samfunnsmessig rasjonell» i sin formålsbestemmelse. NVE har gode erfaringer med denne formålsbestemmelsen, og mener at FFI-rapporten (vedlegg 3), viser at beredskapen i energiforsyningen er god, med denne føringen om at det skal ligge en samfunnsøkonomisk vurdering til grunn.

NVE mener det bør presiseres i formålet at kostnadene ved sikkerhetstiltaket bør stå i et rimelig forhold til det som oppnås.

NVE mener derfor at annet ledd i § 1-1 bør inkludere ordene «**og slik at kostnadene ved sikkerhetstiltak står i rimelig forhold til det som oppnås**» på slutten av setningen.

2. Lovens virkeområde

2.1. Presisering av hvem loven gjelder for

Virkeområdet er for vidt og skjønnsmessig

Utvalget har ment å foreslå en begrenset utvidelse av dagens sikkerhetslov.⁴ NVE mener eksempelbruken og uttalelser fra utvalgets side ikke støtter opp under dette og at forslaget har et for vidt virkeområde.

Bestemmelsen om virkeområdet i § 1-2 er den viktigste bestemmelsen for å definere hvem sikkerhetsloven skal gjelde for. Vi ser det som viktig at virkeområdet angis presist og inneholder minst mulig bruk av skjønnsmessige begreper. Dette er vesentlig for å sikre forutsigbarhet for de som blir underlagt plikter etter loven og avgrense mot annet regelverk.

Utvalget har valgt å bruke begrepet «virksomheter» for å definere hvem loven gjelder for. NVE mener formuleringen reiser tvil om forvaltningsorganer er omfattet. Videre mener NVE formuleringen er for vid fordi det ofte kun er deler av aktivitetene til en virksomhet som har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser.

Loven må gjelde for forvaltningsorganer

NVE oppfatter at utvalget legger til grunn at loven vil gjelde for alle forvaltningsorganer som oppfyller vilkårene i § 1-2.⁵ Forvaltningsorganer i Norge vil stort sett alltid ha en funksjon eller rolle som kan være nødvendig i en krisesituasjon. NVE mener loven fortsatt bør gjelde for forvaltningsorganer, og at det bør stå eksplisitt i loven. Det er unødvendig at det må gjøres en vurdering av om forvaltningsorganet oppfyller vilkårene i § 1-2. Dette vil kun føre til ekstra arbeid og unødvendige utfordringer og

³ Side 113 i NOU

⁴ Side 114 i NOU

⁵ Side 115 i NOU

usikkerhet. NVE mener derfor at første ledd i eksisterende bestemmelse i dagens sikkerhetslov må videreføres.

Virksomheter må utpekes

NVE er enig i at virksomheter som *i seg selv* er av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner (eller nasjonale sikkerhetsinteresser) er aktuelle for utpeking. Dette er særlig aktuelt der relevant sektorlovgivning ikke gir et tilstrekkelig sikkerhetsnivå.

NVE mener det må fremgå eksplisitt av virkeområdet at loven ikke gjelder *før* en virksomhet er utpekt, jf. § 2-1 første ledd. NVE mener loven er for vag på dette punktet. Det kan virke som det er motstrid mellom at loven ser ut til automatisk å gjelde for en rekke virksomheter, samtidig som det legges opp til utpeking basert på en skjønnsmessig vurdering av virksomhetens betydning, jf § 2-1.

NVE mener tre-trinns modellen som er foreslått i § 2-1 er positiv, men at bestemmelsen må presiseres. I vurderingen av om en virksomhet som er vesentlig for nasjonale sikkerhetsinteresser, også er kritisk for nasjonale sikkerhetsinteresser, må det vektlegges om sektorregelverket allerede gir de samme virkemidlene som sikkerhetsloven og om virksomhetens kritikalitet for nasjonale sikkerhetsinteresser kan sikres gjennom andre tiltak, for eksempel egenberedskap eller redundans. Å bli underlagt flere regelverk kan medføre dobbeltregulering og uklare ansvarsforhold. Der virksomheter underlegges sikkerhetsloven må det gi en merverdi både for virksomheten og for samfunnet i form av reelt økt sikkerhet.

NVE foreslår å erstatte «gjelder for» med «**kan gjennom utpeking etter § 2-1 også gjøres gjeldende for**» i forslaget § 1-2 første ledd.

Å understøtte kritiske funksjoner bør ikke uten videre være nok til å bli utpekt

NVE mener loven vil ha et for vidt virkeområde dersom den skal gjelde alle virksomheter som understøtter kritiske funksjoner. Vi oppfatter forslaget om en tre-trinns modell slik at det på grunnlag av sektormyndighetens oversikt over funksjoner og virksomheter, skal gjøres nærmere vurdering av om en virksomhet er av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner.⁶

NVE er skeptisk til forslaget om at loven skal gjelde alle virksomheter som er «knyttet til» grunnleggende nasjonale funksjoner. Et eksempel på at en slik formulering av virkeområdet er for vid, er energiforsyning til det som i forslaget bokstavnvis omtales som de «øverste statsorganer»; Storting, Regjering og Høyesterett. Utvalget skriver at «*De fleste funksjoner i samfunnet er sterkt avhengig av energiforsyning*».⁷ Utvalget har omtalt at dette også gjelder infrastruktur. Dette vil i så fall bety at en rekke trafostasjoner, kraftledninger og elektriske kabler inn til og i Oslo sentrum blir underlagt sikkerhetsloven. NVE mener dette er uhensiktsmessig når en strømstans i de aktuelle organer kan håndteres ved å ha et aggregat som kan sørge for nødstrøm inntil strømforsyningen er gjenopprettet.

NVE foreslår derfor å stryke «**knyttet til**» § 1-2 første ledd.

Loven må kunne gjøres gjeldende for deler av en virksomhet

NVE mener at det er uheldig at forslaget vil innebære at hele, og ikke bare deler av en virksomhet blir underlagt loven. NVE mener det kan være aktuelt at det bare skal være *deler* av virksomheten som blir underlagt sikkerhetsloven. Det vil være ineffektivt og lite samfunnsmessig lønnsomt om store konsern,

⁶ Side 19 i NOU

⁷ Side 68 i NOU

som kun har enkelte deler som er av grunnleggende nasjonal funksjon, skal måtte forholde seg til sikkerhetsloven for hele virksomheten.

2.2. Samspill med sektorregulering

Unngå dobbeltregulering og overlapp med regelverk om samfunnssikkerhet

NVE er opptatt av at sikkerhetsloven skal samvirke med annen lovgivning med skadeforebyggende formål. Det foreslåtte virkeområdet går etter NVEs syn for langt inn på samfunnssikkerhetsområdet.

I stortingsmeldingen fra 2016 om samfunnssikkerhet⁸ omtales samfunnssikkerhet som «samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.»⁹ Mange tiltak iverksettes for å sikre mennesker og eiendom mot trusler og skade. DSBs nasjonale risikobilde viser at de største truslene mot liv, helse og materielle verdier ikke er tilsiktede uønskede hendelser, men store naturhendelser (flom, skred, ekstremvær), strømbrudd, svikt i vannforsyning, ulykker knyttet til tekniske installasjoner og transport, epidemier osv. Disse hendelsene motvirkes gjennom et stort spekter av virkemidler, blant annet fysiske tiltak, organisatoriske krav og krav til håndteringsevne, og styres av en rekke fagmyndigheter gjennom et mangfold av sektorlover.

FFI har i sin omtale av energiforsyningen påpekt at «*inntrykket er et meget høyt og kompetent sikkerhetsarbeid, særlig knyttet til naturgitte hendelser, ulykker, tekniske feil og sikring av anlegg mot uvedkommende. Når det gjelder forebyggende sikkerhet mot tilsiktede hendelser, er dette en integrert del av sikkerhetsarbeidet.*»¹⁰ For virksomheter med ansvar for forsyningssikkerheten for strøm for ulike grunnleggende nasjonale funksjoner innebærer energilovens all-hazard-tilnærming evne til å håndtere et bredt spekter av hendelser.

Energiforsyningen har lang erfaring med sikring. Helt fra lov av 25. juni 1948 *Om forsvarsmessig sikring av kraftforsyningen* og frem til dagens beredskapsforskrift har det blitt arbeidet kontinuerlig med å sikre objekter i energiforsyningen for alle type hendelser.

I energilovgivningen er krav til sikring regulert i energiloven kapittel 9 om beredskap og i beredskapsforskriften. Energiforsyningsanlegg blir nå som hovedregel klassifisert på bakgrunn av de ytelses- og spenningskriteriene som er angitt i § 5-2 i forskriften. Det kan fattes enkeltvedtak etter § 5-7 dersom det skulle vise seg at et anlegg har eller får en vesentlig større eller mindre betydning enn det som kriteriene i § 5-2 skulle tilsi. De ulike sikringstiltakene er beskrevet i §§ 5-4 – 5-6. For vassdragsanlegg er krav til sikring regulert i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften) med hjemmel i vannressursloven. NVE viser også til NVEs innspill til sikkerhetslovutvalget av 16.3.2016, jf. Vedlegg 1.

På denne bakgrunn mener NVE det i for liten grad er vurdert om det eksisterende regelverk innenfor energisektoren og andre sektorlover er tilfredsstillende, og videre om lovforslaget overlapper med eksisterende regelverk og således medfører dobbeltregulering. NVE mener utvalget ikke i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til det viktige arbeidet som gjøres på sivil side innenfor forebyggende sikkerhet. Kategoriene *landets økonomiske trygghet og velferd* og *befolkningens grunnleggende sikkerhet og overlevelse*, er dekket gjennom regelverket for samfunnssikkerhet, jf. DSB KIKS II-rapport.¹¹ NVE

⁸ Meld. St. 10 (2016-2017) – *Risiko i et trygt samfunn*

⁹ Ibid s. 9

¹⁰ Side 25 i FFI-rapporten - *Vurdering av forebyggende sikkerhet innen kraft, petroleum og luftfart*, Vedlegg 3

¹¹ Samfunnets kritiske funksjoner – *Hvilken funksjonsevne må samfunnet opprettholde til enhver tid*, Versjon 1.0. Desember 2016

mener det fortsatt er formålstjenlig å holde arbeidet knyttet til samfunnssikkerhet og nasjonale sikkerhetsinteresser fra hverandre. I stedet bør det jobbes parallelt med å styrke begge feltene, kombinert med fortsatt arbeid med tettere samhandling og samvirke, blant annet gjennom Sentralt totalforsvarsforum. Nasjonale sikkerhetsinteresser vil alltid være et viktig bakteppe for samfunnssikkerhetsarbeidet, men vi tror ikke sikkerhetslovens virkemiddelapparat er løsningen på behovet for økt samfunnssikkerhet. NVE er opptatt at det samlede sikkerhetsnivået ikke reduseres.

NVE mener utvalget ikke har vurdert godt nok hvilke praktiske og økonomiske konsekvenser lovforslaget har.

3. Myndighetenes ansvar og oppgaver

3.1. Ansvarsprinsippet bør ligge til grunn

Fornuftig med sektorovergripende perspektiv

Utvalget skriver at gjensidige avhengigheter mellom virksomheter og mellom samfunnssektorer medfører et behov for at noen ivaretar et helhetlig og sektorovergripende perspektiv.¹² NVE er enig i dette utgangspunktet. Sikkerhetsmyndigheten må ha spesialistkompetanse på de områdene som er relevante ut fra nasjonale sikkerhetsinteresser og bl.a. bidra til bedre trusselsforståelse i sektorene. Vi er i hovedsak enige i oppgavefordeling mellom sikkerhetsmyndigheten, fagdepartement og sektor/tilsynsmyndighet i lovforslaget.

Fagdepartementets ansvar for egen sektor

NVE er fornøyd med at hvert enkelt fagdepartement får ansvaret for å følge opp virksomheter innenfor egen sektor, både når det gjelder oversikt, utpeking og tilsyn med at sikkerhetsloven etterleves, jf. § 2-1 første ledd. Dette er i tråd med ansvarsprinsippet og NVE mener det er viktig og positivt at utvalget fastslår at ansvarsprinsippet bør ligge til grunn og være førende for det primære ansvaret for forebyggende sikkerhet i de ulike samfunnssektorene.

NVE mener primært at sikkerhet i energiforsyningen best ivaretas gjennom sektorregelverket. NVE støtter likevel forslaget om at også virksomheter i energiforsyningen som vurderes å være kritiske for nasjonale sikkerhetsinteresser kan underlegges sikkerhetsloven. Forutsetningen er at ansvar for vurdering og utpeking reelt sett ligger hos sektormyndigheten. Det må være vedkommende fagdepartement som avgjør hvilke virksomheter som er vesentlige for nasjonale sikkerhetsinteresser.¹³ Vi er derfor positive til det *systemet* utvalget foreslår i § 2-1 første ledd om at fagdepartementet først skal identifisere og holde oversikt over funksjoner i bokstav a) og virksomheter er av vesentlig betydning for funksjoner i bokstav b). Vi viser også til kommentaren i punkt 2.1 om at det må fremgå eksplisitt at fagdepartementet er ansvarlig for å utpeke virksomheter på bakgrunn av de tidligere trinnene i tre-trinns modellen, jf. bokstav c).

NVE oppfatter at dette systemet er videreført til å holde oversikt over, utpeke og klassifisere objekter og infrastruktur, jf. § 7-1 første ledd. NVE er usikker på hvordan forholdet mellom § 2-1 første ledd og § 7-1 første ledd skal forstås. Ut ifra sammenhengen med § 7-1 tredje ledd og utvalgets kommentar i merknadene til § 7-1, kan det se ut som at § 7-1 er en selvstendig hjemmel for å inkludere objekter og infrastruktur i sikkerhetsloven system, som ikke tilhører utpekte virksomheter etter § 2-1. Dette mener NVE ikke er hensiktsmessig.

¹² Side 138 i NOU

¹³ Side 137 i NOU

NVE mener det er riktig og i tråd med ansvarsprinsippet at fagdepartementet, etter § 2-1 tredje ledd, skal holde sikkerhetsmyndigheten orientert om oversikter og vedtak etter første ledd bokstav a-c.

NVE mener det er positivt at fagdepartementet kan bestemme at det er sektormyndigheten som fører tilsyn etter loven, jf. § 3-2 annet ledd. Vi foreslår at dette blir gjort tydeligere i loven. NVE foreslår derfor at første ledd i § 3-1 blir flyttet ned og slått sammen med tredje ledd. Dette vil bidra til å tydeliggjøre hovedregelen og sektoransvaret. Tredje ledd og første ledd hører også naturlig sammen etter vår mening.

Tekniske sikkerhetsundersøkelser i § 5-4 kan forstås som en tilsynsmetode. Slik vi leser bestemmelsen går den ut på å undersøke om noen kan få tilgang til sikkerhetsgradert informasjon. Dersom dette gjelder virksomheter f.eks. i energiforsyningen, ser vi det som naturlig at sektormyndigheten blir involvert.

Sikkerhetsmyndighetens ansvar og oppgaver

Utvalget foreslår at sikkerhetsmyndighetens ansvar ikke skal gripe inn i de enkelte departementenes ansvar innen eget myndighetsområde.¹⁴ NVE mener dette ikke kommer godt nok frem i lovteksten. Beskrivelsen av sikkerhetsmyndighetens rolle i § 2-2 står i en viss motsetning til fagdepartementets ansvar etter §§ 2-1 og 7-1. NVE mener at ansvaret for gjennomføring av forebyggende sikkerhet i sektorer og virksomheter må følge ansvarsprinsippet. Det bør derfor presiseres i § 2-2 første ledd at sikkerhetsmyndigheten skal ha det sektorovergripende ansvaret for at gjennomføring av forebyggende sikkerhet «i sektorene» skjer i samsvar med denne loven. En slik endring vil være mer i tråd med § 2-3, som vi er positive til.

NVE mener at sikkerhetsmyndigheten hovedoppgave bør være å gi informasjon, råd og veiledning til både forvaltningsorganer, sektormyndigheter og virksomheter, slik det er beskrevet i § 2-2 første ledd bokstav b). Vi ser det som positivt og nødvendig at sikkerhetsmyndigheten fungerer som en faginstans innenfor sikkerhetsområdet som skal gi råd til sektormyndigheter og lage arenaer for kompetansebygging på relevante fagområder.

NVE er derimot skeptisk til at sikkerhetsmyndigheten kan overprøve fagdepartementets vurderinger etter § 2-1 fjerde og femte ledd og § 7-1 fjerde ledd. NVE mener at ansvarsprinsippet også må ligge til grunn her, og at sikkerhetsmyndigheten først og fremst skal være et veiledende og rådgivende fagorgan for departementet og tilsynsorganene.

NVE foreslår derfor å bytte ut «*virksomhetene*» med «*sektorene*» i § 2-2 første ledd. NVE mener hovedregelen må være at sektormyndigheten fører tilsyn med sektor, og sikkerhetsmyndigheten fører tilsyn med de virksomheter som ikke er underlagt sikkerhetsbestemmelser i sektorregelverk og med departementets oppfølging av loven. NVE mener det vil bryte med ansvarslinjene i forvaltningen hvis sikkerhetsmyndigheten skal føre tilsyn med sektortilsynene.

NVE mener det er positivt at sikkerhetsmyndigheten skal utarbeide og vedlikeholde grunnleggende kriterier for tilsyn etter loven med forskrifter og forestå felles opplæring av tilsynspersonell, jf. § 3-2 fjerde ledd.

NVE mener at utvalgets forslag i § 3-2 tredje ledd om at det skal utarbeides en «samarbeidsavtale» mellom myndigheten er unødvendig. Samarbeid mellom sikkerhetsmyndigheten og sektormyndigheten må fungere, og vi ser ikke at en formell avtale mellom myndigheter er et egnet virkemiddel for å få dette

¹⁴ Side 253 i NOU

til. Sikkerhetsmyndigheten har mange oppgave beskrevet i § 3-2 som bør gi grunnlag for godt samarbeid mellom myndighetene

NVE forstår § 3-2 femte ledd som en mulighet for sikkerhetsmyndigheten til å få erfaring med hvordan sektormyndighetene utøver sitt tilsyn etter sikkerhetsloven. Vi mener det kan være fornuftig, men forutsetningen må være at sektormyndigheten fortsatt har ansvar for tilsynet. NVE foreslår derfor å endre § 3-2 femte ledd slik at det er sektormyndighet som må anmode sikkerhetsmyndigheten om bistand.

Videre mener NVE at § 3-6 tredje ledd om at sikkerhetsmyndigheten kan gi sektormyndigheten pålegg for å sikre at lovens formål ivaretas er en uheldig bestemmelse, som ikke er vanlig i forvaltningen. Dersom sektormyndigheten ikke følger opp loven slik sikkerhetsmyndigheten ønsker, må dette løses på andre måter, jf. punkt 3.2 nedenfor. For øvrig er påleggshjemmelen i § 3-6 første ledd unødvendig. Det gjelder et forholdsmessighetsprinsipp i norsk forvaltning og det vil ivareta langt på vei de samme hensynene som første ledd.

I lovforslaget foreslås en del tjenester som virksomheter kan anmode sikkerhetsmyndigheten om (§§ 6-5, 6-6, og 7-4). Vi mener det bør være anledning til også å anmode sektormyndighet om dette, og ikke bare sikkerhetsmyndighet. Det må videre være slik at sektormyndigheten får informasjon dersom sikkerhetsmyndigheten gjør slike undersøkelser og tester.

I § 8-2 fjerde ledd mener NVE at det er klareringsmyndigheten og ikke sikkerhetsmyndighet som skal holdes løpende orientert om hvilke personer som er autorisert. NVE mener også at sektormyndigheten må ha samme tilgang på informasjon.

3.2. Tvisteløsning

Utvalget er gjennomgående positive i omtalen av samhandling mellom sektormyndigheter (departementer og direktorater) og sikkerhetsmyndigheten. NVE er enig i at enda mer samarbeid, samspill og samhandling er nødvendig for å heve sikkerhetsnivået mot terror og sabotasje totalt sett.

Derfor er vi også skeptiske til de mange skisserte mekanismene for å møte det vi oppfatter som en forventet uenighet om oppfølging av loven i sektorene. Se for eksempel opprettelsen av tvisteorgan § 2-7, avtaleregulering av sektormyndighetens plikter gjennom samarbeidsavtaler (§ 3-2), adgang for sikkerhetsmyndigheten til å gi pålegg til sektormyndigheten (§ 3-6 tredje ledd) og rett for sikkerhetsmyndigheten til å bringe såkalte unnlatelser fra sektormyndigheten inn for Tvisteorganet, jf § 2-1 (utpeking) og § 7-1 (utpeke skjermingsverdig objekt).

Etter vårt syn blir det for mange slike mekanismer. NVE mener at disse er unødvendige og fremmed i norsk forvaltning. De utfordrer også ansvarsprinsippet. Det følger av Grunnloven § 3 at det er Regjeringen med ansvarlig statsråd som har ansvaret.¹⁵ NVE mener dessuten disse mekanismene gir motsatt signaler enn det positive fokuset på tett samhandling og samvirke for sikkerhet som er gjennomgående i NOU'en. Vi tror det samlede sikkerhetsarbeidet er best tjent med at samhandlingen mellom myndigheter skjer på mest mulig «ordinær» måte, og at uenigheter løses enten ved regjeringsbehandling eller ved megling etter modell av innsigelsesinstituttet i plan- og bygningsloven. Private virksomheter som blir underlagt sikkerhetsloven må kunne klage på dette, men også her vil alminnelige klageregler etter forvaltningsloven etter NVEs syn være tilstrekkelig.

¹⁵ Se lovavdelingens uttalelse om tolkning av grunnloven § 3 i JDLOV-2004-2274

Vi foreslår at behovet for denne typen mekanismer for håndtering av uenighet vurderes på nytt. God samhandling mellom sektorene bør fremheves som den bærende tilnærmingen og eventuell uenighet bør løses gjennom eksisterende ordninger.

4. Rammelov - forskrifter må utarbeides

Utvalgets synspunkt er at den beste løsningen vil være en sektorovergripende rammelov. NVE er enig at det er kan være fornuftig på et så komplekst saksområde. Etter NVEs syn er imidlertid lovforslaget på en rekke punkter mer detaljert enn en rammelov forutsettes å være. NVE viser i denne sammenheng til §§ 6-4, 6-5, 6-6, 8-7, 9-4 og 10-1 som eksempler.

Lovforslaget gir forskriftshjemler til de fleste av lovens bestemmelser. Lovforslaget forutsetter altså at pliktene og detaljene i loven konkretiseres i forskrifter. Det er etter NVEs mening vanskelig fullt ut å ta stilling til hvilke konsekvenser lovforslaget vil ha før slike forskrifter er utarbeidet. Vi viser i denne sammenheng til kommentaren om at NVE mener at utvalget ikke godt nok har vurdert hvilke økonomiske og administrative konsekvenser lovforslaget har, jf. punkt 2.2.

I kapittel 8.6.6 skriver utvalget at man ved gjennomføring av den nye loven skal benytte seg av og i minst mulig grad gripe inn i eksisterende og velfungerende sikkerhetsregelverk i sektorene. NVE har gjennom sitt arbeide en helhetlig tilnærming til de krav som stilles til energisektorens arbeid med forebyggende sikkerhet og øvrig virksomhet. For å sikre at et nytt sikkerhetsregelverk ikke vil komme i konflikt med dagens regelverk tilpasset bransjens virksomhet og risiko, er det viktig at NVE er involvert i prosessen med utvikling av nytt sikkerhetsregelverk.

NVE ønsker å delta i det kommende forskriftsarbeidet på relevante fagtema.

Del II - Kommentarer til sikkerhetskravene

5. Sammenheng mellom informasjon, informasjonssystem, objekt, infrastruktur og personell

NVE støtter utvalgets understreking av betydningen av å se på de ulike aspektene av sikkerhet i sammenheng. Et skjermingsverdig IKT-system er ikke godt nok beskyttet bare gjennom reglene om informasjonssystemets sikkerhet. Informasjons-, informasjonssystem-, personell- og infrastrukturens sikkerhet må ses i sammenheng for å oppnå tilstrekkelig beskyttelse. NVE er også enig i at der et systems funksjonalitet er viktig, og det er enkelt å skaffe seg fysisk tilgang til systemet, er det naturlig nok ikke tilstrekkelig å iverksette logiske sikkerhetstiltak. Da er det også behov for fysisk beskyttelse, og personer som skal ha tilgang må være autorisert.

NVE ser det derfor som positivt at den nye loven anerkjenner at nasjonale sikkerhetsinteresser i stor grad er avhengig av velfungerende systemer hvor informasjon, objekter og personer er viktige deler. Dette gjelder spesielt IKT-systemer. NVE er også positiv til å utvide vurderingen av sikkerhet til å omfatte infrastruktur. Innføring av begrepet infrastruktur åpner for å sikre systemer der objektene kun er en del av det som skal beskyttes. NVE mener derfor at utvidelsen til å omfatte informasjonssystem og infrastruktur er et viktig grep som bedre enn dagens lov reflekterer behovene i samfunnet i dag. Samtidig er begrepene delvis overlappende med hverandre. Begrepene, informasjonssystem og infrastruktur, overlapper også med begrepene informasjon, objekter og personer. Dette forsøker vi å illustrere i figuren nedenfor som viser hvordan NVE ser på sammenhengen mellom sikkerhetsbegrepene og det som må beskyttes.

✓					Informasjon
✓	✓			✓	Informasjonssystem
		✓			Objekt
✓	✓	✓	✓	✓	Infrastruktur
				✓	Person
					

Figur 1 - Sammenheng mellom sikkerhetsbegreper (vertikalt) og det som skal beskyttes (horisontalt). (Horisontalt representerer figurene fra høyre: Informasjon, informasjonssystem, objekt, infrastruktur og person.)

Gjennom figuren ønsker NVE å vise at begrepene informasjonssystem og infrastruktur må forstås helhetlig. Et informasjonssystem er et system som anvendes for å løse en oppgave eller utføre en funksjon i en organisasjon og omfatter dermed menneskelige og organisatoriske ressurser, metoder og teknikker i tillegg til de tekniske. For å sørge for en helhetlig beskyttelse av informasjonssystemer må det gjennomføres sikkerhetstiltak rettet mot:

- informasjonen i systemet,

- selve informasjonssystemet; og
- personene som utvikler og bruker systemet.

For å sørge for en helhetlig beskyttelse av infrastruktur må det gjennomføres sikkerhetstiltak rettet mot:

- informasjon i og om infrastrukturen,
- informasjonssystemene som er en del av infrastrukturen,
- objektene som er en del av infrastrukturen,
- den helhetlige infrastrukturen; og
- personene som bygger og drifter infrastrukturen.

For å nå kravet om å opprette et forsvarlig sikkerhetsnivå må virksomheten planlegge helhetlig og utforme sikringstiltakene slik at man får en kombinasjon av administrative, organisatoriske, fysiske og elektroniske sikringstiltak. Skjermingsverdig infrastruktur må prosjekteres, plasseres, utføres, utrustes, sikres, driftes og holdes i slik stand at risiko for skade, havari og funksjonssvikt og andre uønskede hendelser og handlinger blir minst mulig. Dette må også gjelde utover tilsiktede uønskede hendelser, for eksempel som kravene i dagens energilov kapittel 9.

Kapitlene 5-8 i loven er i noen grad videreføring av eksisterende regelverk. NVE mener kapitlenes innhold går noe over i hverandre, se figur 1, og mener det bør vurderes om strukturen kan forenkles. Dette gjelder f.eks. hva virksomhetene kan anmode sikkerhetsmyndigheten om å kontrollere, som er beskrevet under hvert kapittel.

6. Kapittel 4 - Generelle krav til forebyggende sikkerhet

NVE er positiv til de generelle kravene til forebyggende sikkerhet som stilles i kapittel 4. NVE har notert seg at det er foreslått at loven skal ha en struktur med et kapittel med generelle krav til forebyggende sikkerhet. Dette er samme regulering som i beredskapsforskriften kapittel 2. De kravene som er foreslått er i hovedsak innholdsmessig like de som beredskapsforskriften stiller.

For å unngå dobbeltregulering vil NVE foreslå at virksomheter som allerede er underlagt strengere krav i sektorlovgivning, ikke også må oppfylle sikkerhetskrav etter sikkerhetsloven. NVE peker på at bestemmelsen i § 4-1 tredje ledd presiserer at de tiltakene som iverksettes kan ses i sammenheng med behov for tiltak for å håndtere annen type risiko. Etter beredskapsforskriften § 2-4 skal det gjennomføres ROS-analyser knyttet til «ekstraordinære forhold». For de aktører som er underlagt kravene i beredskapsforskriften er det allerede et strengere krav enn forslaget «forsvarlig sikkerhet».

NVE er enig i utvalgets bemerkning på side 259 til § 4-2 annet ledd om at ansvaret for det forebyggende sikkerhetsarbeidet ikke kan utkontrakteres.

Forslaget § 4-6 annet ledd oppstiller en plikt til dobbeltvarsling både til tilsynsmyndighet etter sektorlovgivning og til sikkerhetsmyndigheten. Vi mener det er positivt at enkelte type hendelser bør varsles til flere enn tilsynsmyndigheten (f.eks. IKT-angrep). NVE er derimot skeptisk til et generelt krav til dobbeltvarsling. Det må være tilsynsmyndighetens ansvar å videreformidle til andre relevante myndigheter, deriblant sikkerhetsmyndigheten og overordnet departementet. NVE foreslår derfor at annet og tredje ledd i § 4-6 blir slått sammen og omskrevet til **nytt § 4-6 annet ledd**.

NVE foreslår å legge til at virksomheter har en generell plikt til å vurdere og undersøke egen sikkerhetstilstand f.eks. gjennom ulike former for inntrengningstester, og at det klargjøres at sikkerhetsmyndigheten kan anmodes om bistand til slike tester.

NVE er enige i utvalgets anbefaling at den beste måten å identifisere hvilke IKT-systemer som er nødvendig for opprettholdelse av funksjonalitet er at det foretas en konkret vurdering i hver virksomhet med utgangspunkt i virksomhetens ROS-analyse.

7. Kapittel 5 – Informasjonssikkerhet

Utvalget mener at forslaget til ny sikkerhetslov vil føre til at flere virksomheter skal behandle sikkerhetsgradert informasjon. Utvalget påpeker at dette gir grunnlag for å se nærmere på hvilke praktiske konsekvenser det vil kunne få for en virksomhet å bli underlagt sikkerhetsloven. Utvalget legger til grunn at det ikke nødvendigvis vil være store endringer som må gjøres dersom en virksomhet utpekes. Samtidig påpeker utvalget at det å være omfattet av sikkerhetsloven vil arte seg ulikt for forskjellige virksomheter. For eksempel vil deler av informasjonen som allerede i sektorregelverk er definert som sensitiv, f.eks. kraftsensitiv informasjon, i nytt regelverk kunne bli BEGRENSET. Ulik klassifisering av informasjon og ulike sikkerhetsregimer kan gi uheldige konsekvenser når slik informasjon må deles. For eksempel vil kraftsensitiv informasjon, som blir BEGRENSET, ikke kunne deles med andre i sektoren, med EU-organer eller med andre myndigheter.

NVE er usikker på vurderingene til utvalget og mener at de praktiske konsekvensene kan bli store for mange virksomheter.

8. Kapittel 6 - Informasjonssystemssikkerhet

Begrepet skjermingsverdige informasjonssystemer omfatter etter § 6-1 både systemer som behandler gradert informasjon og systemer som behandler ugradert informasjon. For å motvirke tilskattede uønskede hendelser på en samfunnsmessig rasjonell måte mener NVE at forskriftene må være tilpasset den enkelte infrastruktur. NVE mener derfor at det bør være infrastrukturens spesifikke forskrifter som dekker informasjonssystemssikkerhet og infrastrukturens sikkerhet.

NVE er enig at det er et grunnleggende beskyttelsesbehovene for kontroll- og styringssystemer som samsvarer med informasjonssystemer som behandler gradert informasjon. Men, som utvalget sier, så vil sikkerhetstiltak som sikkerhetsmessig overvåking og inntrengningstesting måtte utføres forskjellig avhengig av type informasjonssystem. NVE er derfor enige i at god informasjonssystemssikkerhet handler om grundig analyse av det enkelte system der ulike hensyn vurderes i sammenheng og videre danner grunnlag for iverksetting av tilpassede sikkerhetstiltak.

NVE støtter utvalgets vurdering om at dagens krav til forhåndsgodkjenning videreføres for informasjonssystemer som skal behandle sikkerhetsgradert informasjon. På denne måten er det sikret at de systemene som har strenge krav til konfidensialitet holder et forsvarlig sikkerhetsnivå.

Samtidig mener NVE at ugraderte systemer kan ha tilsvarende krav, men at det ikke er nødvendig at systemene godkjennes. NVE mener det må være opp til aktørene, og markedet, å sørge for at de er i overensstemmelse med myndighetsbestemte krav. NVE støtter utvalgets anbefaling om at det i forskrift tas hensyn til behov for ulike løsninger i ulike sektorer eller for ulike typer informasjonssystemer.

9. Kapittel 7 – Objekt- og infrastrukturens sikkerhet

Forholdet til sektorregelverket lite drøftet

I kapittel 9.3 gjennomgår utvalget annet relevant regelverk som regulerer forebyggende sikkerhet for infrastruktur og objekter. Blant annet blir energiforsyningen trukket frem, og det vises til FFI sin rapport om den sikkerhetsfaglige vurderingen av regelverket i sektoren. Utvalget skriver at det «*verdt å merke seg at det eksisterende sektorregelverket eksisterer sammen med gjeldende sikkerhetslov, og at i den*

*grad objekter er utpekt som skjermingsverdige objekt omfattes de av dette regelverket».*¹⁶ NVE vil bemerke at dette ikke gjelder for energisektoren. Ingen objekter innenfor energiforsyningen er i dag underlagt gjeldende sikkerhetslov. Beredskapsforskriftens virkeområde er videre enn forslaget i ny sikkerhetslov. Det betyr at de objekter i energiforsyningen som eventuelt vil bli utpekt av departementet allerede har krav til objektsikring.¹⁷ NVE mener det er god grunn til å videreføre denne systematikken.

NVE oppfatter at en grunn til at utvalget ikke drøfter eksisterende regelverk, er at de har fått inntrykk av at samhandlingen mellom myndigheter som PST, NSM og Etterretningstjenesten og det private næringsliv, er utfordrende med dagens regelverk.¹⁸ NVE vil bemerke at vi har et godt samarbeid med næringslivet og mener dagens regelverk innenfor energiforsyningene legger opp til et nivå av samarbeid som er fornuftig.

Fornuftig å utvide til objekter og infrastruktur

NVE støtter forslaget om å utvide loven til å gjelde «objekter og infrastruktur av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner». Dette er en utvidelse av dagens sikkerhetslovs «skjermingsverdige objekter». Utvalget skriver at det er «behov for å innføre begrepet *infrastruktur*, for å skape tydeligere skille mellom enkeltstående objekter og infrastruktur som del av et system som understøtter grunnleggende nasjonale funksjoner.»¹⁹ NVE støtter utvalget i at innføring av begrepet skjermingsverdige infrastruktur i seg selv vil kunne bidra til å imøtegå svakheten de fremhever ved dagens objektsikkerhetsregelverk. NVE mener imidlertid, som utvalget også peker på, at objekter og infrastruktur er ulikt regulert innenfor de ulike sektorene. For å motvirke tilsiktede uønskede hendelser på en samfunnsmessig rasjonell måte, må forskriftene være tilpasset den enkelte infrastruktur.

Behov for forskrifter

På bakgrunn av systembegrepet mener NVE at objekt- og infrastrukturens sikkerhet skiller seg fra hverandre på samme måte som informasjonssikkerhet og informasjonssystemssikkerhet. NVE mener det derfor er viktig at objektsikkerhet og infrastrukturens sikkerhet blir fulgt opp i forskjellige forskrifter.

NVE støtter vurderingen om at det vil være behov for at prosessen med å kartlegge og utpeke skjermingsverdige objekter og infrastruktur gis en mer detaljert regulering. Denne type prosessregler bør gis i forskrifts form, og eventuelt ytterligere forklares og utdypes i veiledere for å sikre likebehandling på tvers av sektorer.

Klassifisering

NVE er enige med utvalget om at det vil være hensiktsmessig å klassifisere skjermingsverdige objekter og infrastruktur. NVE mener at det også bør være med i vurderingen hvor lang tid det tar før system er tilbake til normal funksjon ved for eksempel en sabotasjehandling. Det bør vurderes om systemer som har lang reparasjonstid bør klassifiseres høyere enn systemer som har kort reparasjonstid.

NVE er enige i utvalgets vurdering om at begrunnelsen for klassifiseringen bør følge sektormyndigheters og sikkerhetsmyndighetens oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur. Denne informasjonen vil inneholde viktig informasjon for sektormyndigheter i forbindelse med tilsyn og kontroll med sikkerhetsnivå og gjennomførte sikkerhetstiltak.

¹⁶ Side 175 i NOU

¹⁷ Beredskapsforskriften stiller krav om at «det er den enkelte virksomhets ansvar å planlegge, gjennomføre og vedlikeholde sikringstiltak etter anleggets eller systemets type, oppbygging og funksjon.» jf. § 5-2 annet ledd.

¹⁸ Side 117 i NOU

¹⁹ Side 189 i NOU

Eksisterende regulering av sikkerhetskrav i energiforsyningen

NVE mener primært at sikkerhet i energiforsyningen best ivaretas gjennom sektorregelverket og at det ikke er nødvendig å underlegge virksomheter i energiforsyningen sikkerhetsloven for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser. NVE støtter likevel forslaget om at også virksomheter i energiforsyningen som vurderes å være kritiske for nasjonale sikkerhetsinteresser kan underlegges sikkerhetsloven, forutsatt at ansvar for vurdering og utpeking ligger hos sektormyndigheten.

For de tilfeller at enkelte av de foreslåtte bestemmelsene i sikkerhetsloven innebærer innskjerping, eller til en viss grad nye krav i forhold til de krav som stilles i beredskapsforskriften og damsikkerhetsforskriften, anser NVE det som mer hensiktsmessig å gjøre endringer i sektorlovgivningen. Dette kan eventuelt gjøres i samarbeid med sikkerhetsmyndigheten og Forsvarsdepartementet.

Dersom eiere av virksomheter innen energiforsyningen ved enkeltvedtak blir omfattet av sikkerhetsloven, vil eierne av disse objektene måtte forholde seg til krav som til dels dupliserer de krav som allerede gjelder etter sektorlovgivningen. Det vil da oppstå muligheter for motsetninger eller uklarheter mellom de to regelsettene, samt utfordringer knyttet til grenseflatene mellom NVE som tilsynsorgan etter beredskapsforskriften og damsikkerhetsforskriften og sikkerhetsmyndigheten. De områdene som kan bli spesielt problematiske er samordning av nivået for klassifisering, gradering av store informasjonsmengder, sikkerhetsklarering av et stort antall personell, rett tilsynsmyndighet, ulik tilsynsmyndighet etter sikkerhetsloven, og sektorlovgivningen, ulikt nivå for klagebehandling med mer.

Det forutsettes at særlig viktige installasjoner innenfor kraftsektoren kan få væpnet vakthold tilsvarende dagens system uavhengig av om de er underlagt sikkerhetsloven.

10. Kapittel 8 - Personellsikkerhet

Utvalget har i kapittel 8 forslått endringer av både innholdsmessig og strukturell art. NVE er positive til disse forslagene.

For energiforsyningen er det i dag krav i beredskapsforskriften § 6-7 om at personer som vil kunne få tilgang til informasjon som er sikkerhetsgradert, skal være sikkerhetsklarert og autorisert. NVE ser at det kan bli behov for å utvide denne bestemmelsen til også å gjelde objekter og infrastruktur. I tillegg er det behov for å utvide adgangen til å nekte personer adgang til objekter og infrastruktur. NVE støtter derfor forslaget om at departementet kan treffe vedtak om krav til adgangsklarering jf. § 8-1, jf. § 7-3.

NVE mener forslaget om innføring av adgangsklarering er positivt. NVE legger til grunn at det kan benyttes både for adgang til objekter og infrastruktur og for tilgang til informasjon og informasjonssystemer. For NVE er det viktig at personklarering kan gjennomføres for medarbeidere i en virksomhet uten at virksomheten i seg selv er underlagt sikkerhetsloven.

- For virksomheter som er av vesentlig betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser (jf. §2-1 b), vil det være viktig å kunne adgangsklarere eller sikkerhetsklarere personer som skal ha adgang til ulike typer sensitiv informasjon (f.eks. kraftsensitiv informasjon), informasjonssystemer eller objekter/infrastruktur.
- Det er også relevant å kunne adgangs- eller sikkerhetsklarere enkeltpersoner uten at virksomheten de er ansatt i er underlagt sikkerhetsloven. Dette er aktuelt dersom f.eks. konsulenter skal utføre arbeid i områder hvor sikkerhetsklarering er nødvendig, eller når enkeltpersoner i en virksomhet skal motta sikkerhetsgradert informasjon som trusselvurderinger, f.eks. i fylkesberedskapsrådet.

NVE er ikke kjent med at det finnes parallelle systemer som kan ivareta behovet for personkontroll og klarering. Det er dermed viktig at det i sektorregelverk kan stilles krav om f.eks. adgangsklarering uten at virksomheten må underlegges sikkerhetsloven.

Det foreslås en sivil og en militær klareringsmyndighet. NVE oppfatter det som noe uklart hva som er forholdet mellom klareringsmyndigheten, sikkerhetsmyndigheten og sektormyndigheten. NVE mener at sektormyndighetene fortsatt skal ha en rolle i forbindelse med adgangs- og sikkerhetsklarering.

11. Kapittel 9 - Sikkerhetsgraderte anskaffelser

NVE mener det er positivt at utvalget har hatt fokus på at regelverket ikke må være innrettet slik at det i vesentlige grad kompliserer, forsinker eller fordyrer virksomhetenes anskaffelsesprosesser.

Energiforsyningen er en bransje som er teknisk og spesialisert. Det er i dag ikke et tilstrekkelig antall norske leverandører til energiforsyningen med tilstrekkelig kompetanse til å kunne levere ønskede løsninger i Norge. Det er etter NVEs syn viktig å finne en god balanse mellom konkurransehensyn og sikkerhetskrav. For strenge krav til anskaffelser vil kunne føre til en svekkelse av sikkerheten, se også punktet om eierskapskontroll nedenfor.

NVE mener det er positivt at forslaget er begrenset til å kun gjelde ved sikkerhetsgraderte anskaffelser og ikke alle anskaffelser for virksomheter underlagt den nye sikkerhetsloven. NVE er på den annen side skeptisk til at reglene for sikkerhetsgraderte anskaffelser skal gjelde for alle skjermingsverdige objekter eller infrastruktur jf. § 7-1. For større virksomheter i energiforsyningen kan dette ofte gjelde over 1000 leverandører.

NVE mener videre det er positivt at plikten til å gjøre risikovurderinger for sikkerhetsgraderte anskaffelser avgrenses til de virksomheter som faktisk omfattes av loven.

Forslaget inneholder krav til sikkerhetsavtale, leverandøravklaring og varslingsplikt. Det kan være områder og bransjer hvor alle tre er nødvendige, men NVE stiller spørsmål ved om dette bør være generelle krav. Vi mener det gir en bedre regulering å stille krav til at virksomhetene i sine ROS-analyser må vurdere om det er spesielle anskaffelser hvor sikkerhetsavtaler, leverandørklaringer og varslingsplikt anses nødvendig.

I forslaget § 9-2 står det at det skal «inngås en sikkerhetsavtale mellom anskaffelsesmyndigheten og leverandøren». Det er ikke presisert nærmere hvem som er «anskaffelsesmyndigheten» i loven.

12. Kapittel 10 - Eierskapskontroll

Utvalget har omtalt kravet til offentlig eierskap som følger av industrikonsesjonsloven. NVE slutter seg til utvalgets målsetning om at de virkemidler som foreslås ikke i vesentlig grad skal innskrenke selskapenes muligheter for å konkurrere i et globalt marked. For byggefasen mener NVE at bruk av utenlandske leverandører i byggefasen for nye kraftledninger og kraftverk er nødvendig for effektiv og sikker etablering av slike anlegg.

NVE mener på denne bakgrunn at mekanismen for å kunne kontrollere eierskapet må være en snever unntaksregel. Det bør i selve bestemmelsen henvises til at eierskapskontrollen må skje innen de rammer EØS-avtalen setter. Dette vil bidra til at det mer konsekvent fremgår i loven hvilke føringer EØS-avtalen setter, slik det er gjort for personopplysninger i § 4-7.

For energiforsyningen er det hvem som er reell driver som er viktigst for å ivareta sikkerheten. Anleggs-konsesjoner gis til reell driver. Energiloven § 9-2 tredje ledd annet punktum gir hjemmel til å

fatte vedtak om at «drift i ekstraordinære situasjoner og gjennomføring av tiltak etter dette kapittel skal kunne skje fra norsk territorium.»

13. Kapittel 11 – Kontroll og tilsynsordninger

For å markere at § 11-1 ikke omhandler tradisjonelt tilsynsmyndighet (slik § 3-1 gjør) foreslår vi at overskriften på kapittel og § 11-1 blir «**særskilte** kontroll- og tilsynsordninger».

14. Kapittel 12 – Ikrafttredelse

Loven bør ikke tre i kraft før forskriftene er på plass. Det er etter NVEs mening ikke grunnlag for å lage en overgangsordning om at forskrifter til dagens sikkerhetslov gjelder som forskrifter etter den nye sikkerhetsloven inntil nye forskrifter er på plass.

Det bør ikke utpekes virksomheter før lov og forskrifter er utarbeidet slik at de som blir underlagt loven tydelig ser hvilke plikter de skal oppfylle.

15. Samlet forslag til konkrete endringer til lovutkastet

Forslag til *ny tekst i fet og kursiv*. Forslag til fjerning markert med ~~overstreking~~:

I tillegg til de konkrete endringene som er foreslått under må begrepet «grunnleggende nasjonale funksjoner» byttes ut med «nasjonale sikkerhetsinteresser» i §§ **2-4, 2-5, 4-1, 4-6, 5-1, 6-1, 7-1, 7-2, 8-1, 8-4, 8-13 og 10-1**.

§ 1-1 Lovens formål

Loven skal bidra til å trygge Norges suverenitet, territorielle integritet og demokratiske styreform ved å motvirke tilsiktede uønskede hendelser som kan skade ~~grunnleggende (nasjonale funksjoner)~~ **nasjonale sikkerhetsinteresser**.

Loven skal sikre at tiltak som iverksettes for å ivareta lovens formål, gjennomføres på en måte som er forenlig med grunnleggende rettsprinsipper og verdier i et demokratisk samfunn **og slik at kostnadene ved sikkerhetstiltak står i et rimelig forhold til det som oppnås**.

§ 1-2 Lovens virkeområde

Loven gjelder for forvaltningsorganer. Som forvaltningsorgan regnes i loven ethvert organ for stat eller kommune. Kongen kan i tvilstilfelle bestemme om et organ er å regne som forvaltningsorgan. Kongen kan også bestemme at et forvaltningsorgan helt eller delvis skal være unntatt fra loven når det foreligger særlige grunner for det, og kan da i stedet fastsette særlige regler.

Loven gjelder ~~eller deler av loven kan gjennom utpeking etter § 2-1 også gjøres gjeldende~~ for virksomheter, ~~eller deler av virksomheter~~, som ~~alene eller sammen med andre~~ råder over informasjon, informasjonssystemer, objekter eller infrastruktur, ~~eller som driver aktivitet~~, som er av kritisk betydning for **nasjonale sikkerhetsinteresser**. ~~grunnleggende nasjonale funksjoner knyttet til~~

~~a) de øverste statsorganers virksomhet, sikkerhet eller handlingsfrihet~~

~~b) forsvars-, sikkerhets- og beredskapsmessige forhold~~

~~c) forholdet til andre stater~~

~~d) landets økonomiske trygghet og velferd~~

~~e) befolkningens grunnleggende sikkerhet og overlevelse.~~

Kongen i statsråd kan gi forskrift om lovens virkeområde og kan herunder helt eller delvis unnta bestemte rettssubjekter eller visse typer informasjon, informasjonssystemer, objekter og infrastruktur.

§ 2-1 *Departementenes ansvar og myndighet etter loven*

Hvert enkelt departement er ansvarlig for forebyggende sikkerhet innenfor sitt myndighetsområde, og skal

- a) identifisere og holde oversikt over ~~grunnleggende nasjonale funksjoner~~ **nasjonale sikkerhetsinteresser** innenfor sitt myndighetsområde
- b) identifisere og holde oversikt over virksomheter som direkte eller indirekte er av vesentlig betydning for ~~grunnleggende nasjonale funksjoner~~ **nasjonale sikkerhetsinteresser**
- c) ~~treffe gjennom enkeltvedtak om at~~ **utpeke virksomheter, eller deler av virksomheten, som skal omfattes av** er av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner, jf. § 1-2, slik at loven, ~~eller deler av loven. Utpeking skal skje, gjelder for dem gjennom enkeltvedtak. Ved utpeking skal det legges vekt på om nasjonale sikkerhetsinteresser er tilstrekkelig ivaretatt gjennom sektorlovgivning.~~

~~Virksomheter som vurderes å være av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner, jf. første ledd bokstav c, skal forhåndsvarsles, jf. forvaltningsloven § 16. Selvstendige rettssubjekter kan påklage vedtaket til Tvisteorganet etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.~~

Ansvarlig departement skal holde Sikkerhetsmyndigheten orientert om oversikter og vedtak etter første ledd bokstav a til c.

~~Sikkerhetsmyndigheten kan på eget initiativ fremme forslag overfor ansvarlig departement om at det bør treffes vedtak etter første ledd bokstav c. Dersom Sikkerhetsmyndigheten finner at et departements unnløstelse av å treffe slikt vedtak er uforsvarlig, kan departementets avgjørelse bringes inn for Tvisteorganet.~~

Kongen i statsråd kan gi forskrift om departementenes ansvar og myndighet etter loven.

§ 2-2 *Sikkerhetsmyndigheten*

~~Sikkerhetsmyndigheten har det sektorovergripende ansvaret for at~~ **skal koordinere** gjennomføring av forebyggende sikkerhet i ~~virksomhetene~~ **sektorene** skjer i samsvar med denne loven. Sikkerhetsmyndigheten skal herunder

- a) påse at det føres tilsyn med virksomheters gjennomføring av de kravene til forebyggende sikkerhet som følger av loven
- b) gi informasjon, råd og veiledning til virksomheter om forebyggende sikkerhet og aktuelle tiltak for å gjennomføre de kravene som følger av loven
- c) utarbeide og gjøre tilgjengelig generell informasjon om loven og praktiseringen av den
- d) holde en tverrsektoriell oversikt over departementenes identifisering og enkeltvedtak etter § 2-1 første ledd bokstav a til c
- e) treffe enkeltvedtak, jf. § 2-1 første ledd bokstav c, overfor virksomheter som ikke anses å falle innenfor et departements myndighetsområde. For vedtak etter første ledd bokstav e gjelder § 2-1 andre ledd tilsvarende.

Kongen kan gi forskrift om Sikkerhetsmyndighetens ansvar etter loven.

§ 2-6 *Klage og tvisteløsning*

~~Vedtak etter loven kan bringes inn for Tvisteorganet for forebyggende nasjonal sikkerhet, jf. § 2-7. Dette gjelder ikke vedtak fattet av Kongen i statsråd med hjemmel i §§ 2-5, 9-4 eller 10-1, og vedtak som nevnt i andre ledd.~~

~~Vedtak etter loven kapittel 8 kan påklages til Sikkerhetsmyndigheten. I saker der Sikkerhetsmyndigheten er klareringsmyndighet, kan vedtak påklages til departementet.~~

~~Reglene i forvaltningsloven kapittel VI gjelder for selvstendige rettssubjekters klageadgang etter denne loven.~~

§ 2-7 ~~Twisteorgan for forebyggende nasjonal sikkerhet~~

~~Kongen utpeker et kollegialt organ med fem medlemmer som oppnevnes for fire år med adgang til gjenoppnevning for ytterligere fire år.~~

~~Ved oppnevning av organets medlemmer skal det, i tillegg til sikkerhetsfaglig kompetanse, også legges vekt på kompetanse innen personvern og selvstendige rettssubjekters rettsikkerhet.~~

~~Twisteorganet kan bestemme at leder eller nestleder, sammen med to andre medlemmer, kan treffe midlertidige vedtak i saker som må avgjøres uten opphold.~~

~~Twisteorganet skal avgi en årlig rapport om sin virksomhet.~~

~~Kongen i statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om Twisteorganets organisering og saksbehandling.~~

§ 3-1 Tilsyn med virksomheter

~~Sikkerhetsmyndigheten skal føre tilsyn med departementenes gjennomføring av loven.~~

Innenfor samfunnssektorer der det finnes andre offentlige myndigheter som har tilsynsfunksjoner som omfatter beskyttelse av informasjon, informasjonssystemer, objekter eller infrastruktur, kan ansvarlig departement, jf. § 2-1, bestemme at disse sektormyndighetene skal føre tilsyn med virksomheter omfattet av loven.

Innenfor samfunnssektorer der det ikke finnes myndigheter med tilsynsfunksjoner som nevnt i andre ledd, skal Sikkerhetsmyndigheten føre tilsyn med virksomheter omfattet av loven.

Sikkerhetsmyndigheten skal føre tilsyn med *departementenes*, *sektormyndigheter som er tillagt tilsynsansvar etter andre ledd*, *gjennomføring av loven*.

Kongen kan gi forskrift om fordeling av tilsynsansvaret mellom Sikkerhetsmyndigheten og aktuelle sektormyndigheter.

§ 3-2 Sikkerhetsmyndighetens samarbeid med sektormyndigheter

Sikkerhetsmyndigheten skal samarbeide med andre offentlige myndigheter som i medhold av lov har tilsynsfunksjoner innenfor sin samfunnssektor som omfatter beskyttelse av informasjon, informasjonssystemer, objekter eller infrastruktur.

Gjennomføring av tilsyn skal i størst mulig grad samordnes med andre tilsynsmyndigheter.

~~For områder der sektormyndigheter har tilsynsansvar etter § 3-1, skal det inngås samarbeidsavtaler mellom Sikkerhetsmyndigheten og sektormyndighetene.~~

Som grunnlag for sektormyndighetenes tilsyn etter loven, skal Sikkerhetsmyndigheten

- a) utarbeide og vedlikeholde grunnleggende kriterier for tilsyn etter loven med forskrifter
- b) forestå felles opplæring av tilsynspersonell.

~~Sikkerhetsmyndigheten kan, dersom den anser det nødvendig, Sektormyndighetene kan anmode Sikkerhetsmyndigheten om å medvirke til forberedelse og gjennomføring av tilsyn om slik bistand.~~

Sektormyndigheter som har tilsynsansvar etter loven, jf. § 3-1, skal orientere Sikkerhetsmyndigheten om hovedfunn.

Kongen kan gi forskrift om samarbeidet mellom Sikkerhetsmyndigheten og sektormyndighetene.

§ 3-6 Pålegg

~~Pålegg etter loven kan bare gis dersom det er utvilsomt at tiltaket er nødvendig for å ivareta lovens formål, og de kostnadene som påføres virksomheten, står i et rimelig forhold til det som kan oppnås ved tiltaket.~~

Sektormyndighet med tilsynsansvar etter loven kan gi pålegg om gjennomføring av tiltak innenfor sin sektor. Sikkerhetsmyndigheten kan gi virksomheter som ikke er underlagt tilsyn fra en sektormyndighet, pålegg om gjennomføring av tiltak.

~~Sikkerhetsmyndigheten kan gi en sektormyndighet med tilsynsansvar etter loven nødvendige pålegg for å sikre at lovens formål ivaretas.~~

~~Pålegg kan påklages til Tvistegranet. Reglene i forvaltningsloven kapittel VI gjelder for selvstendige rettssubjekters klageadgang.~~

§ 4-6 Varsling

Virksomheten skal omgående varsle tilsynsmyndigheten dersom

- ~~a) en tilsiktet uønsket hendelse har rammet virksomheten, som kan ha betydning for virksomhetens evne til å ivareta oppgaver knyttet til *nasjonale sikkerhetsinteresser* grunnleggende nasjonale funksjoner~~
- b) det er begrunnet mistanke om at det har inntruffet eller er fare for at det vil inntreffe en hendelse som nevnt i bokstav a
- c) det er begrunnet mistanke om at det har inntruffet eller er fare for at det vil inntreffe en tilsiktet uønsket hendelse som kan ha kritiske skadevirkninger for *nasjonale sikkerhetsinteresser* grunnleggende nasjonale funksjoner, selv om dette ikke er rettet mot virksomheten
- d) det har skjedd brudd på krav til sikkerhet i kapittel 5, 6 eller 7, med forskrifter.

I samfunnssektorer der sektormyndigheter er gitt tilsynsansvar i medhold av § 3-1, skal ~~Sikkerhetsmyndigheten varsles parallelt.~~ tilsynsmyndigheten skal uten ugrunnet opphold videresende varsel etter første ledd bokstave til **andre relevante myndigheter, Sikkerhetsmyndigheten og** ansvarlig departement for vurdering av enkelt vedtak etter § 2-5. Der Sikkerhetsmyndigheten er tilsynsmyndighet skal varsel uten ugrunnet opphold videresendes til departementet.

Varslingsplikten etter denne bestemmelsen gjelder uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Kongen kan gi forskrift om virksomhetenes varslingsplikt etter loven.

§ 5-3 annet ledd:

Enhver som får tilgang til sikkerhetsgradert informasjon som ledd i arbeid, oppdrag, verv eller aktivitet ~~for en virksomhet som omfattes av loven~~ har taushetsplikt om innholdet.

§ 5-4 Tekniske sikkerhetsundersøkelser

Virksomheten kan anmode Sikkerhetsmyndigheten, eller den Sikkerhetsmyndigheten bemyndiger, ~~kan om å~~ foreta undersøkelser av lokaler, bygninger og andre objekter som en virksomhet alene eller sammen med andre råder over, i den hensikt å fastslå om uvedkommende med eller uten tekniske hjelpemidler kan skaffe seg tilgang til sikkerhetsgradert informasjon ved avlytting av tale, avlesning av signaler eller ved innsyn.

Sikkerhetsmyndigheten skal informere sektormyndigheter som har tilsynsansvar etter loven, jf. § 3-1, om sikkerhetsundersøkelser før de foretas.

Sikkerhetsmyndigheten skal orientere sektormyndigheter som har tilsynsansvar etter loven, jf. § 3-1, om hovedfunn.

Kongen kan gi forskrift om tekniske sikkerhetsundersøkelser.

§ 6-3 Godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystemer

Skjermingsverdige informasjonssystemer skal godkjennes av en ansvarlig godkjenningsmyndighet.

Informasjonssystemer som skal behandle sikkerhetsgradert informasjon skal forhåndsgodkjennes *av en ansvarlig godkjenningsmyndighet.*

Kongen kan gi forskrift om godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystemer, herunder utpeking av ansvarlige godkjenningsmyndigheter og krav til leverandører.

§ 7-1 Skjermingsverdige objekter og infrastruktur

Hver enkelt departement skal innen sitt myndighetsområde utpeke, klassifisere og holde oversikt over objekter og infrastruktur av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner.

Sikkerhetsmyndigheten skal utpeke, klassifisere og holde oversikt over objekter og infrastruktur som ikke ligger innenfor et departements myndighetsområde.

Virksomheter som råder over objekter eller infrastruktur som utpekes etter første eller andre ledd, skal varsles om dette. ~~Avgjørelse om utpeking som berører selvstendige rettssubjekter kan påklages til Tvisteorganet etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.~~

~~Sikkerhetsmyndigheten kan på eget initiativ foreslå utpeking av objekter og infrastruktur overfor ansvarlig departement. Dersom Sikkerhetsmyndigheten finner at et departements unnlattelse av å utpeke objekter eller infrastruktur er uforsvarlig, kan departementets avgjørelse bringes inn for Tvisteorganet for endelig avgjørelse.~~

Kongen kan gi forskrift om identifisering og utpeking av objekter og infrastruktur.

§ 7-2 Klassifisering

Skjermingsverdige objekter og infrastruktur skal klassifiseres i en av følgende klassifiseringsgrader:

- MEGET KRITISK nyttes dersom det kan få helt avgjørende skadefølger for grunnleggende nasjonale funksjoner, jf. § 1-2, om objektet eller infrastrukturen får redusert funksjonalitet
- KRITISK nyttes dersom det kan få alvorlige skadefølger for grunnleggende nasjonale funksjoner, jf. § 1-2, om objektet eller infrastrukturen får redusert funksjonalitet
- VIKTIG nyttes dersom det kan få skadefølger for grunnleggende nasjonale funksjoner, jf. § 1-2, om objektet eller infrastrukturen får redusert funksjonalitet.

Klassifiseringen skal skje på grunnlag av virksomhetens risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. § 4-3, og skal begrunnes ut ifra hvilke **konsekvens redusert funksjonalitet objektet eller infrastrukturen har for grunnleggende nasjonale sikkerhetsinteresser** funksjoner objektet eller infrastrukturen understøtter og konsekvensene av redusert funksjonalitet. Begrunnelsen skal inngå i departementenes og Sikkerhetsmyndighetens oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur.

Dersom en del av et objekt eller infrastruktur har en høyere klassifisering enn objektet eller infrastrukturen for øvrig, skal denne defineres som selvstendig objekt eller infrastruktur.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om klassifisering av skjermingsverdige objekter og infrastruktur.

§ 7-3 Beskyttelse av objekter og infrastruktur

Virksomheten skal iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for å opprettholde et forsvarlig sikkerhetsnivå.

Ved vurderingen av hva som er nødvendig skal virksomheten ta hensyn til klassifiseringsnivået på objektet eller infrastrukturen, og konsekvensen ved bortfall eller reduksjon av funksjonalitet. Sikkerhetstiltakene skal ses i sammenheng og tilpasses det enkelte objekts, eller den enkelte infrastrukturen, konkrete beskyttelsesbehov.

Ansvarlig departement kan treffe enkeltvedtak om krav til adgangsklarering etter loven kapittel 8, ~~for tilgang til hele eller deler av skjermingsverdige objekter eller infrastruktur, innen sitt myndighetsområde.~~ Sikkerhetsmyndigheten kan treffe slike vedtak overfor virksomheter som ikke ligger innenfor et departements myndighetsområde.

~~Avgjørelse om adgangsklarering etter tredje ledd som berører selvstendige rettssubjekter, kan påklages til Tvistorganet etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.~~
Kongen kan gi forskrift om beskyttelse av objekter og infrastruktur innenfor hvert klassifiseringsnivå.

§ 8-1 nytt siste ledd:

I særlige tilfeller kan kapittel 8, eller deler av kapittel 8, gjøres gjeldende for personer, som ikke er underlagt sikkerhetsloven. Kongen kan gi forskrift om hvordan dette skal gjennomføres

§ 8-2 første og annet ledd:

Virksomhetens leder *eller ansvarlig sektormyndighet* er ansvarlig for autorisasjon. Autorisasjonsansvarlig har ansvaret for den daglige sikkerhetsmessige ledelse og kontroll av autorisert personell i egen virksomhet *eller sektor*.

§ 8-2 fjerde ledd:

Virksomheten skal løpende orientere ~~Sikkerhetsmyndigheten~~ *klareringsmyndigheten og sektormyndigheten* om hvilke personer som er autorisert. *Sektormyndigheten skal regelmessig orientere klareringsmyndigheten om det samme.*

§ 8-5 tredje ledd:

I vurderingen skal det legges vekt på forhold som er relevante for vedkommendes pålitelighet, lojalitet og sunne dømmekraft med hensyn til behandling av gradert informasjon, og tilgang til skjermingsverdige *informasjon og informasjonssystemer*, objekter og infrastruktur.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Karin Margrethe Bugge
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Olje- og energidepartementet